

Stefanoff, Władysław

Profesorowi Tadeuszowi Krzeskiemu w hołdzie (1922-1998)

Szkice Podlaskie 7, 259-262

1999

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

Władysław Stefanoff (Siedlce)

Profesorowi Tadeuszowi Krzeskiemu w hołdzie (1922-1998)

Dnia 20 grudnia 1997 r., w pierwszą rocznicę otwarcia Oddziału Urologii w Szpitalu Wojewódzkim w Siedlcach, miało miejsce uroczyste odsłonięcie tablicy nadającej oddziałowi imię Profesora Tadeusza Krzeskiego. W ten sposób okazano mu uznanie i wdzięczność za długotrwały trud w szkoleniu personelu, stałych konsultacjach i zaopatrzeniu nowej placówki w sprzęt specjalistyczny.

Pomysłodawca i spiritus movens całej uroczystości był dr Andrzej Koziak ordynator oddziału, wydajnie wspierany przez dr Dorotę Gałczyńską-Zych dyrektorkę szpitala i firmę Pfizer, znaną dobrze wszystkim lekarzom.

Program uroczystości został doskonale zaplanowany i zrealizowany. O godzinie 11⁰⁰ dr Koziak powitał serdecznie prof. Irenę Krzeską, która przyjechała w zastępstwie chorego męża, i pozostałych dostojnych gości. Większość ze stu dwudziestu obecnych osób to uczniowie Jubilata, urodziny różnych szczebli naukowych i stanowisk: profesorzy, kierownicy klinik, ordynatorzy i lekarze oddziałowi. Z miejscowych i zamiejscowych notabli dr Koziak wymienił imiennie ks. bpa Jana Mazura, wojewodę Henryka Gutta, b. marszałka Senatu prof. Stelmachowskiego, rektora siedleckiej WSRP Lesława Szczerbę, b. wojewodę i przyjaciela prof. Krzeskiego, Jana Kowalskiego, siostrę Profesora, dr Krystynę Pniewską, dra Marka Konopczyńskiego i innych.

Następnym punktem programu było wykonanie pieśni *Gaude Mater Polonia* przez Chór Akademicki WSRP pod kierownictwem Michała Hołowni.

Dr Władysław Stefanoff, przyjaciel Profesora i kolega z czasów studiów, przypomniał obecnym młode lata Jubilata, pokazując także na dużym ekranie fotografie z jego rodzinnych albumów i z własnego zbioru zdjęć archiwalnych.

Prof. Andrzej Borówka, długoletni współpracownik i uczeń Mistrza, omówił wnikliwie działalność naukowo-dydaktyczną prof. Tadeusza Krzeskiego i Jego wkład do urologii polskiej.

Dr Andrzej Koziak zreferował szczegółowo treść pracy habilitacyjnej prof. Krzeskiego i pokazał na ekranach telewizyjnych przebieg jednej z licznych operacji przez Niego wykonanych.

Odsłonięcia tablicy na Oddziale Urologicznym dokonała prof. Irena Krzeska. Po krótkich okolicznościowych przemówieniach zaproszeni goście i gospodarze poszli obejrzyć wzorcowo prowadzony oddział dra Koziaka. Prof. Zbigniew Wolski, kierownik Kliniki Urologicznej w Bydgoszczy, po-

wiedział, że w Polsce niewiele miast może poszczycić się placówką leczniczą na tak wysokim poziomie.

Po powrocie na salę konferencyjną, jako że czas był przedświąteczny, obecni wysłuchali kilkunastu pięknych kołęd w wykonaniu Chóru Akademickiego, a następnie w miłym nastroju podzielili się opłatkiem.

Uroczystość zakończył doskonały obiad w Reymontówce, dworku położonym koło Siedlec.

Kilka tygodni po opisanej uroczystości pożegnaliśmy Profesora Tadeusza Krzeskiego, który zmarł 3 stycznia 1998 r.

O wielkości człowieka stanowi jego użyteczność i uznanie społeczności, wśród której żyje. Mimo iż władze PRL nie doceniały ważnej roli lekarzy, prof. Krzeski potrafił się temu przeciwstawić i zadbać w swoim środowisku o prestiż zawodu. Nieustannie podnosił swoje kwalifikacje zawodowe, przekazując zdobyte osiągnięcia swoim uczniom. Młodzi urolodzy garnęli się do Profesora, stąd tak liczna rzesza jego wychowanków. Nowatorskie techniki operacyjne i życzliwość były magnesami przyciągającymi młodszych kolegów.

Prof. Krzeski urodził się 20 lutego 1922 roku w Siedlcach. Pochodził z wielodzietnej, głęboko patriotycznej rodziny. Rodzice byli rolnikami. Szkołę średnią ukończył w 1941 roku, ucząc się kolejno w Gimnazjum im. Bolesława Prusa, Liceum im. Hetmana Żółkiewskiego, w Szkole Handlowej i na tajnych kompletach. W tym samym roku zapisał się do Szkoły Zaorskiego w Warszawie. Kolega Krzeski był jednym z najzdolniejszych studentów. Po ukończeniu szkoły zaczęliśmy przerabiać przedmioty kliniczne w Szpitalu Dzieciątka Jezus i na tajnych kompletach. Naukę przerwało nam Powstanie Warszawskie. Obaj należeliśmy do Armii Krajowej, do tego samego zgrupowania podpułkownika „Żywiciela” na Żoliborzu. Obaj byliśmy dwukrotnie ranni. Podczas powstania Krzeski wyróżniał się wyjątkową odwagą. Wspominają o tym książki: Kazimierza Malinowskiego *Żołnierze łączności walczącej Warszawy* i Stanisława Podleńskiego *Rapsodia Żoliborska*.

Po upadku powstania Krzeski został wywieziony do obozu jeńców wojennych Stallag XIA w Altengrabow. Powrócił do kraju w maju 1945 r. Został przyjęty na V rok studiów Wydziału Lekarskiego UW. Dyplom lekarza uzyskał 16 maja 1946 r. W dwa miesiące później podjął pracę na Oddziale Urologicznym w Szpitalu św. Ducha, którego ordynatorem był dr Stefan Czubalski. Jednocześnie pracował jako st. asystent w Zakładzie Patologii Ogólnej i Doświadczalnej UW u prof. Juliana Walawskiego. Tak rozpoczęła się pracowita i spektakularna pięćdziesięcioletnia kariera naukowa wybitnego polskiego urologa.

Po odbyciu czynnej służby wojskowej (25 IV 1947 - 30 IX 1948) podjął pracę jako asystent, później jako starszy asystent na Oddziale Urologicznym Szpitala Miejskiego nr 1 w Warszawie oraz jednocześnie jako starszy asystent w Zakładzie Fizjologii Człowieka UW. W styczniu 1955 r. został służbowo przeniesiony do Studium Doskonalenia i Specjalizacji Kadr Le-

karskich, w którym otrzymał stanowisko adiunkta Zakładu Urologii. Funkcję tę pełnił do 31 grudnia 1960 r., a po likwidacji Zakładu Urologii został wolontariuszem Kliniki Urologicznej Akademii Medycznej w Warszawie u prof. Stefana Wesołowskiego.

We wrześniu 1962 r. zorganizował Oddział Urologiczny w Szpitalu Wojewódzkim w Warszawie, którego był ordynatorem do 30 września 1976 r. 1 października 1976 r. oddział ten został przemianowany na Klinikę Urologii Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego. Profesor kierował nią do 15 marca 1980 r. Następnie powierzono mu stanowisko kierownika Kliniki Urologii Akademii Medycznej w Warszawie, na którym pracował do czasu przejścia na emeryturę 30 października 1992 r. Dodatkowo Profesor zatrudniony był od roku 1953 do 1997 w Lecznicy Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej, jako ordynator Oddziału Urologii do 1993 r., a następnie jako konsultant naukowy.

Stopień doktora medycyny uzyskał w 1951 r. w Akademii Medycznej w Warszawie za pracę pt. *Zjawiska wytaczania kory nerek z krążenia i próby zapobiegania im przez dożylną wstrzykiwanie nowokainy*. Stopień docenta otrzymał w roku 1965 za pracę pt. *Badania porównawcze nad wynikami operacyjnego leczenia zwężeń połączenia miedniczkowo-moczowodowego metodą ureterotomii bez intubacji oraz metodą wycięcia zwężenia i zespolenia moczowodu z miedniczką*. Profesorem nadzwyczajnym został Krzeski w 1979 r., a profesorem zwyczajnym w roku 1986. W 1975 powierzono mu funkcję konsultanta wojewódzkiego w Warszawie i województwie warszawskim oraz członka Krajowego Zespołu Specjalistycznego w dziedzinie urologii. 23 grudnia 1975 r. został przewodniczącym tego zespołu. Z funkcji tej został zwolniony na własną prośbę z chwilą przejścia na emeryturę w 1992 r. W latach 1983-1987 był też członkiem Krajowego Zespołu Specjalistycznego w dziedzinie chirurgii ogólnej.

Podczas swej działalności zawodowej i naukowej prof. Krzeski pełnił następujące funkcje: członka Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej do spraw Kadr Naukowych od 31 XII 1983 do 30 XI 1990 r., członka Rady Naukowej przy Ministrze Zdrowia i Opieki Społecznej od 15 IV 1981 r. do 30 IX 1988 r., członka Komisji Leków od 12 I 1988 r. do 9 III 1992 r., członka Komitetu Patofizjologii Polskiej Akademii Nauk od 20 VI 1984 r., członka Zespołu Chirurgii i Parachirurgii Komitetu Badań Naukowych od 1991 do 1994 r.

Od roku 1949 prof. Krzeski był członkiem Polskiego Towarzystwa Urologicznego. W latach 1958-62 przewodniczący Koła Warszawskiego PTU, w latach 1969-73 wiceprezes Zarządu Głównego PTU, w latach 1988-92 prezes PTU. Od roku 1958 był też członkiem Polskiego Towarzystwa Fizjologicznego, od 1979 członkiem Polskiego Towarzystwa Chirurgów Dziecięcych, od 1975 Europejskiego Towarzystwa Urologicznego, od 1980 Francuskiego Towarzystwa Urologicznego, od 1980 członkiem Środowiska Żołnierzy Armii Krajowej „Żywiciel.”

Prof. Krzeski był autorem lub współautorem 268 prac naukowych, w tym: 148 prac oryginalnych, 60 rozdziałów do podręczników, 4 monografii i 33 abstraktów.

Warto tu wspomnieć jeszcze o ważnej roli małżonki profesora - Ireny Krzeskiej, prof. pediatrii, która przez 50 lat była jego prawą ręką i inspiratorką wielu naukowych inicjatyw.

Nie sposób przecenić działalności naukowo-dydaktycznej prof. Tadeusza Krzeskiego, stanowiącej olbrzymi wkład do rozwoju urologii polskiej.